

Pastýřský list na konci školního roku 2015/2016

Nechť je přečten při bohoslužbách v neděli 19. června 2016.

Milé děti, rodiče, učitelé,

při příležitosti konce školního roku chci poděkovat všem učitelům za jejich těžkou a vyčerpávající práci a popřát jim zasloužený odpočinek. Žákům a studentům chci pogratulovat k úspěchům. Nemyslím tím jen samé jedničky na vysvědčení, ale gratuluji ke všemu, co se naučili, co získali a upotřebí v dalším životě. A k rodičům se obracím s díky za trpělivost, velkorysost, se kterou se snažili své děti chápat a vést s vědomím, že škola dává vzdělání a znalosti, ale vychovává především rodina vlastním příkladem.

Škole často bývá vytýkáno, že zprostředkuje jen nauku, že málo dbá na výchovu. Svým učitelským biskupským úřadem patřím na stranu školy, a tak musím s bolestí přiznat, že často hledám potřebná slova, aby nešlo jen o moralizování a výtky, co ti druzí dělají špatně. Jenže mé poslání mne zavazuje, abych přece jen občas pronesl varovná slova, abych poukázal na rizika v naší společnosti. Proto vás všechny bez rozdílu prosím: vraťme se k rozumu a k objektivní pravdě, usilujme o společné dobro. Mysleme na naše děti a chraňme je. Musím zde opakovat slova izraelských proroků: Vraťme se k Bohu, spravedlivému a milosrdnému, přestaňme páchat zlo, lhát, podvádět, nezadržujme a neoklešťujme spravedlivou mzdu, přestaňme křivě soudit, brát úplatky a křivdit druhým. Především nepomlouvejme a netupme své bližní. Položme si vždy otázku v duchu evangelia a Kristových slov: „Kdo je tvůj bližní?“ Křesťanský Bůh s lidskou tváří Ježíše Krista je Bůh milosrdný a může nám odpustit.

Je jasné, že všichni chceme žít v míru. Ale jsme připraveni bránit svou vlast? Chceme svobodu. Ale umíme v ní žít a ne ji zneužívat? Chceme společné dobro a pohodlí svých domovů. Ale umíme něco obětovat pro druhé, kteří nemohou žít v takové hojnosti a pohodlí jako my?

V této chvíli se vše točí kolem školáků, dětí a mládeže. To je pro mne příležitost vyjádřit mou velkou starost. Jde mi o výchovu, o kterou se mají starat především rodiče a s nimi pedagogové. Ale vychovávat musíme my všichni. Měli bychom si přiznat, jak jsme na tom sami. Společnost mravně narušená těžko někoho vychová. V celé sféře soukromého i veřejného života pocítujeme, že je něco nezdravého. Všichni to víme, ale skoro nikdo o tom jasně nemluví. Vidíme to vždy i na blížících se volbách, kdy politici slibují, přešlapují, ale nerozhodují podle pravdy a dobra, ale podle populistického získání hlasů voličů. Tím jen tuto mravní krizi prohlubují.

Každý člověk potřebuje žít ve svobodě. Ale má to i druhou stránku – odpovědnost. Naše současná krize pomalu roste již staletí. Její kořen přesně vystihl

Cecil lord Salisbury, když při nebezpečí nacismu ve své zemi, v Británii, řekl: „Společnost, která odmítne Boha, se musí během tří generací rozpadnout.“ Od jeho výroku právě uplynuly tři generace a my se přesvědčujeme, že euroamerická společnost se od Boha odklonila. Má nového boha – spotřebu, konzum, zážitky a požitky. Dnes jsme společností slabou, která se ocitla ve válečném konfliktu, který papež František nazval „postupnou třetí světovou válkou“. Je ohrožena sama existence naší civilizace.

Postavení křesťanských církví ve společnosti je paradoxní. Spolu s celou společností jsme ohroženi dědictvím totalitních ideologií, jako i nastupujícími neonacisty či extrémními neomarxisty. K tomu přibyl i militantní islamismus. O netolerantních prvcích islámu v rozhovoru pro časopis La Croix hovoří i papež František: „Nemyslím, že dnes existuje strach z islámu jako takového, ale z Daesh (samozvaný islámský stát) a z jeho dobovačné války, která z islámu částečně vychází. Idea dobývání je duši islámu vlastní, to je pravda.“ Novodobí ideologové zleva i zprava vytýkají církvi nečinnost, vylučují ji ze společnosti a stáváme se terčem štvavých kampaní. Nevím, zda si tyto protivníci uvědomují, s čím si zahrávají a jakou zeň by sklízeli.

Mrzí mě s jakým despektem a demagogií někteří politici hovoří o tom, že církve neudělaly s restitučními penězi nic na poli školství a charity. Na pomoc školním zařízením však vydává naše arcidiecéze více než 20 milionů Kč ročně. A postupně budeme tento příspěvek navyšovat.

A co dělat pro mládež a s mládeží? Zákonným právem a povinností ředitelů škol je umožnit náboženskou výchovu a katechezi v podobě nepovinných kroužků, nebo výběrového povinného předmětu. Jen zřídka dochází ke spolupráci úřadů, farních společenství a škol. Zde je třeba větší spolupráce mezi církví a školami, aby se křesťanský pohled na politická a společenská témata dostal k žákům veřejných škol. Mluvím zajisté i do vlastních řad. Co překáží? Předsudky jednotlivců, obavy přenesené z nedávné, ale přece už vzdálené minulosti, nedostatek připravených, ale i ochotných lidí. Apeluji především na vás, věřící pedagogy, na křesťanské laiky, a to bez ohledu na konfesijní příslušnost. Spojme síly. Dejme se inspirovat těmi, kdo spolupráci věřících s nevěřícími občany znají, umějí a vědí, jak je pro jejich obce přínosná. Máme zodpovědnost za další generace, dovést je k životu ve vzájemné úctě a přátelství.

K tomu ať vám všem žehná všemohoucí a milosrdný Bůh

✠ Dominik kardinál Duka OP
arcibiskup pražský a primas český